

Resume

Natura 2000 område nr. 81 Øvre Grejs Ådal

Områdebeskrivelse

Habitatområdet Grejs ådal omfatter skov- og lysåbne arealer langs Grejs Å og Fårup Sø. Selve Fårup Sø er en næringsrig sø på 95 ha. Den modtager ca. 2/3 af sit vand fra kilder enten i søen eller op til søen. På nordsiden af Fårup Sø er der fortrinsvis højstammet bøgeskov, mens der ned mod søen er udbredte ellesumpe, som rummer en række jernholdige kildevæld. På sydsiden af søen er der lysåbne arealer med overdrev og dyrkede marker.

Øst for Fårup sø åbner sig en forholdsvis bred ådal med eng- og mosearealer langs Grejs Å. På nordsiden af ådalen rejser Jelling Skov sig som en skræntskov på ådalsskrænten. Skovene domineres af bøgebevoksninger med indslag af elle- og askeskov i bunden af ådalen. Her er der fundet områder med kildekalk. Længere mod øst bliver ådalen smallere, og der er større fald på Grejs Å. Der findes en del eng- og mosearealer ned til åen, men det dominerende landskabselement er løvskovene på ådalsskrænterne. I disse skove findes en række hurtigtstrømmende skovbække med et kraftigt fald.

Den østlige del af området er omfattet af landskabsfredning ved Lerbæk på 226 ha.

Vigtigste naturværdier

Store dele af Grejs Å løber stort set ureguleret og har nogle meget fine fysiske forhold med stenet og gruset bund. Miljøkvaliteten er høj, og der er et meget varieret liv af rentvandskrævende smådyr, hvoraf flere er enten rød- eller gullistede. Bæklampret, skæv vindelsnegl, odder og stor vandsalamander forekommer i området.

Området rummer ret store arealer med rigkær og tidvis våd eng. Flere steder findes en artsrig vegetation f.eks. er der fundet maj-gøgeurt og engblomme i pæne bestande. Et lille areal med kalkoverdrev er kortlagt i området.

I skovene er blandt andet registreret de to prioriterede naturtyper: Elle- og askeskov og kildevæld.

Rød glente er registreret i området og vandstær har en af sine få danske ynglelokaliteter i Grejs Å. Hvepsevåge, isfugl og en række arter af flagermus er registreret i området.

I området forekommer desuden en række rødlistede arter bl.a. kæmpe-rapgræs, tyndakset star, otteradet ulvefod som alle er fundet i Lerbæk Skov/Højgård Skov. Hertil kommer de gullistede arter: Kær-fnokurt, skælrod, mørkviolet slørhat, samt fredede orkideer bl.a. glat hullæbe og skov-gøgeurt.

Trusler mod områdets naturværdier

Der er foretaget en tilstandsvurdering for de fleste af områdets naturtyper, og truslerne mod udpegningsgrundlaget er registreret.

Alle kortlagte naturtyper i området er truet af luftbåret kvælstof. Områdets småsøer er endvidere truet af udvaskning af næringsstoffer fra landbrugsjord og dermed trues også levestederne for stor vandsalamander. En lang række naturtyper er kortlagt med små og spredte forekomster og er derfor truede af fragmentering. Det samme gælder levesteder for stor vandsalamander.

Den væsentligste trussel mod Fårup Sø er tilførsel af fosfor. Derudover vurderes søens tilstand et være påvirket af indvandring af den invasive art vandremusling.

Opvækst af vedplanter og høje urter er en trussel mod de lysåbne naturarealer, der også er truet af uheldsmæssige vandstandsforhold. Nåletræer og de invasive arter japan- og kæmpe-pileurt vurderes at udgøre en trussel mod skovnaturtyperne i visse områder. Kæmpe-bjørneklo findes flere steder i ådalen.

Målsætning og indsats

Naturtyperne næringsrig sø (Fårup sø) og vandløb (Grejs Å) prioriteres højt, da naturtyperne er vigtige for områdets integritet og er arealmæssigt tunge. Miljøkvaliteten i Grejs Å er høj og der er et meget varieret liv af rentvandskrævende smådyr. Derudover er der fokus på ådalens artsrige habitatnaturtyper rigkær, tidvis våde enge, kildevæld, kalkoverdrev, sure overdrev og bøgeskovsarealer.

Områdets terrestriske naturtyper, samt vandløbet skal sikres en god til høj naturtilstand. Vandløbet sikres som levested for bæklampret og odder og som vandløb med en meget stor faunadiversitet.

Indsatsen vil overvejende dreje sig om at stoppe tilgroningen af de lysåbne naturtyper og beskytte skoven mod intensiv skovdrift og konvertering til andre træarter. For de vandafhængige naturtyper sikres en forbedret hydrologi. Arealer med kalkoverdrev, surt overdrev, tidvis våd eng og kildevæld sammenkædes ved udvidelse af arealerne, hvor det er naturmæssigt muligt. Antallet af ynglebiotoper til stor vandsalamander øges. Arealer med rigkær i tilknytning til levesteder for skæv vindelsnegl udvides.

Oversigt over de væsentligste virkemidler til gennemførelse af denne plan:

Indsats	Stort omfang	Mindre omfang	Undersøges nærmere	Ikke relevant
Rydning, fjernelse af uønsket opvækst Herunder bekæmpelse af invasive arter	X			

Forbedring af hydrologi Fx ved at standse dræning, genoprette vandløb, fjerne diger	X			
Ekstensiv drift Fx indførsel eller opretholdelse af græsning, høslet mm.	X			
Sikring af arealer Sikring af natur der ikke pt. er beskyttet (fx stenrev og skovnatur)	X			
Reducere forstyrrelser				X
Forbedring/sikring af levesteder Fx ved etablering af vandhuller, sikring af redetræer eller større fouragerings- eller yngleområder		X		
Sammenkædning af naturarealer Fx ved udlæg af naturarealer til samdrift af mindre og adskilte naturområder.	X			